

Neden Hastayız?

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ اللَّهُ رَبِّ الْعَالَمِينَ. وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّم عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

Âlemlerin Rabbi Allah’a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.

Değerli kardeşlerim,

Küçük bir araştırma neticesinde insanla ilgili yüz binden fazla hastalık var olduğunu öğreniriz. Bunların sekiz bin civarı nadirattan olduğu için tespit edilene kadar insan sakat kalır veya ölmüş. Yani yüz bin darbeden bir, üç, beş, yüz tanesi insanları bir şekilde buluyor. Bunlar elbette şimdiye kadar keşfedilen veya karşımıza çıkanlardır. Bundan belki yirmi sene sonra toplam hastalığın sayısı artacaktır. Zira bunca teknolojik ve tıbbî kalkınmaya rağmen günümüzden elli sene önceki hastalıklar ne kökten kaldırılabilmiş ne de hastalık çeşidinin çoğalmasa durdurulmuştur.

Ne kadar ilaç var olduğunu merak ettiğimizde de karşımıza 7155 sayısı çıkıyor.

Buradan bir noktaya varmaya çalışacağız:

Dedelerimiz hastalıktan şikâyet ederlerdi. Ancak onlar hastalığı, petrol bulur gibi bulmuş değillerdi, onlara da dedelerinden kalmıştı hastalıklar. Kur’an-ı Kerim’de İbrahim aleyhisselam da binlerce sene önce hastalıktan söz etmekte, “Ben hastalanırsam Rabbim beni iyi eder” demektedir. Demek ki hastalık ve tedavi o zamanlar da insanlığın gündeminde vardı. Et, kemik, ilik, kandan oluşmuş bir vücutla yaşadığımız bu hayatta bir şeyi anlamamız lazımdır: Rabbimiz bizi hastalanır kıvamda yaratmıştır. Sağlık bakanlığı hangi tedbirleri alırsa, kaç çeşit aşı yaparsa bile hastalık insanın kaderidir.

Gelişen tıbbı, ilerleyen sosyal güvencelere bakarak çocuklarımızın hasta doğmayacağını, dünyaya engelli gelmeyeceğini, biz de bakımımızı ihmal etmez, her gün iyi sofralara oturursak hastalanmayacağımızı zannetmemiz, zannettirilmemiz büyük bir yanılgıdır. Kendi kendimizi ebedî sanma rahatsızlığımızı o kadar fark etmez durumdayız ki başlı başına yaşlanmanın dahi bir hastalık çeşidi olduğunu düşünemiyoruz. Yirmi yaşındayken taşı sıkabilecek güç, seksen yaşına varıldığında pamuğu tutamayacak düzeye iniyor.

Fani bedenlerimizi ebediyete kalacakmış sanırsak hastalığın kendisine gerek kalmadan, korkusu bile bizi öldürür. Hiç hasta olmayacağını zannedecek uçuklukta zihin taşımak da hastalık hastası kafa da iki zıt kutup olarak aynı derecede yanlıştır. İtidalli olan, Rabbimizin bizi fani insanlar olarak yarattığını, becerebildiğimiz miktarda sıhhatimizi koruyup tedbir almamız gerektiğini, sigara içilen yerden geçmemeyi düşünmektir. Kaderimizde olan bir hastalık bize gelirse de insan onu tedavi edebilmek için ne yapabilirse yapmalı, değerlendirmelidir.

Çocuklarımızın neredeyse anne rahmindeyken başlayan aşı süreçleri her geçen gün daha yoğunlaşan sağlık müdahalelerinin bir boyutu olarak ilerliyor ancak bu çocuklar henüz yirmili yaşlara gelmemişken psikiyatrik hasarlı hâle de gelebiliyor, kolay olması gereken süreçleri atlatamıyorlar. Diğer yandan çok zor hayat şartlarında yaşamış, seneler süren askerlik serüveni boyunca belki esir bile düşmüş, savaş ve kıtlık görmüş bizden önceki nesilde var olan psikiyatrik hastalıklar şimdiki rahat nesilde de görülüyor. **Aşılar, sağlıkta git gide ilerleyen daha ince müdahaleler, ilaç tedavileri, takviye mamalar, gıda bolluğu var ama henüz okula gitmeye başlamadan psikiyatrik vakalar patlak veriyor. Bu oturup düşünmek, tefekkür etmek zorunda olduğumuz bir manzaradır.**

Yaşayıştan gıdaya, ulaşımdan uyumaya kadar her konuda maddî imkânların sağladığı konfor bize, yürümeyi unutmaya dek çok geniş rahatlık sağlamıştır. Bir kat merdiveni dahi çıkmaya üşenen ve o kadar mesafe için asansör çağırmaı tercih eden, diş fırçasının otomatliğini kullanmak gibi -gülünç olduğu da söylenebilecek- bir tuhafılık sergileyen insan bunca teknik, sosyal, maddî gelişmişliğin hastalıkları kökten kazıdığını görmeliydi. Fakat gelin görün ki neredeyse her ilaç, tedavi ettiği hastalığın yanında başka bir tanenin çıkma nedeni olmaktadır.

Problemimizin esas hastalıkların varlığında değil, hastalıklara hazırlıksız zihinlerimizdedir. Mesele bir pandemi düzeyine geldiğinde anlaşılacak olsa ona da razıydık ama bütün insanlığı topluca aciz bırakan müthiş bir salgında bile hastalığın yaygınlığına, olanca doktor mahkûmu durumda yaşayışımıza rağmen hâlâ İbrahim aleyhisselamın “Hasta olursam Rabbim bana şifa verir” mantığına yaklaşmadık.

İşte bunun için hastayız. Bunun için ki kolumuz kopsa da hastaneye koşuyoruz tırnağımızın kenarında bir kırık olsa da. Dayanamıyoruz. Çünkü Allah bizi demir-çelik gibi yaratmamıştır; açlığa, uykusuzluğa, baş ağrısına, ayak çıkığına, diş ağrısına tahammül edemez bir hâlde yaratmıştır. Devamlı ya kendimizin ya etrafımızdakilerin hastalığının gündem olması bize acizyetimizi, Allah’tan gelmiş ve ona gidecek olduğumuzu aktif biçimde hatırlatmalıdır. Allah hastalıkları bize, bu düşüncenin hâlimize ve tavırlarımıza yansımaya vesile olması için vermiştir. Lâkin ne yazık ki kul olduğumuzu, Allah’ın rahmeti ve şifasına ihtiyacımızı itiraf edemiyoruz. Hastalıklar, hastalar görmek bizi bu düşünceye götürmediği gibi iş ilerlemiş ve ölümü bile ders olmaktan çıkarmıştır. Üç-beş gün yarı yalan bir matem, ardından haramlarla dolu, gafletle örülü hayata devam...

Ölüm ve öncesinde hastalık, Allah’tan bir uyarıydı. Ölmeden önce herkesin aklını başına almasını, fani dünyanın çürük mahlukları olduğumuzu hatırlatan bu erken uyarı unsurlarını vicdanlarımıza hissettirememek bize dünyanın geçiciliğini, bir gün öleceğimizi dahi unutturmuştur. En sevdiğimizi mezara koymak bile etkisini üzerimizde bırakan bir şey olmamaktadır. Ölümü gözümüzde hafif göre göre sanki kendimiz ölürken dahi inadımızdan vazgeçmeyecekmişiz gibi bir durumdayız.

Hâlbuki hem kendimizin hem yakınlarımızın hasta olması, bir şekilde hastaneye gitmesi tıpkı ezanda ‘hayyealessalâh’ (Haydi namaza) diyen müezzinin davetiyesi gibi hatırlatma görevi görmelidir üzerimizde: Kul olarak biz aciziz, dünya fanidir, cennet ve cehennem sonsuzdur... Her ezanın bizi Allah’ın huzuruna çağırması gibi haber aldığımız her hastalık da aklımızı başımıza almamız, toparlanmamız, çekip çevirmemiz gerekenler hususunda birer uyarıdır. Hadi diyelim ki büyük insanlar çok günah işledikleri için Allah onları cezalandırıyor; üç günlük bebeklerin eziyet çekmelerine, günahsız çocukların hastalıktan kıvrınmalarına ne diyeceğiz? Herkesin aciz, zavallı, yetersiz olduğunu hatırlatmaya bundan daha iyi bir düşünme malzemesi olur mu?

Hastalıkların neredeyse kendilerinden çok adları korkutur hâle gelmiştir. Mesela söz arasında “Kansere yakalanmış” demekten önce sindirebilmek için lafı çevirip “Çok kötü bir hastalığı var...” denmektedir. Direkt kanser dense ne olurdu? Adeta adı söylense söyleyene de bulaşmış gibi bir korku... İsmi bile söylenemiyor. Tıpkı ‘cin’ denmeyip ‘üç harfliler’ dendiği gibi. Bu durum elbette adını anmaktan bile korku duyduğumuz hastalıklar karşısında hissettiğimiz zafiyetimizin boyutunu göstermektedir. Bu derece korktuğumuz bir şey bize neden ders olmamaktadır? Kanserden kaybettığımız yakınımız da öyle bir hastalığın ona ‘denk gelmesinin’ hiç ihtimal dâhilinde olmadığını düşünüyordu; nihayetinde her sabah düzenli kahvaltı eden biri, ona niye hastalık gelsin! Bunu görüyor, her şeyi altüst edip bütün hayat dengemizi depreme uğratan bir hastalığa şahit oluyoruz ama bütün bunlar ‘innâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn’ (Allah’tan geldik, Allah’a döneceğiz) dedirtemiyor, dedirtmesiyle ilaç etkisi yapamıyor, dünyanın tapınmaya, uzun kavgalar etmeye geçecek yer olmadığını düşündüremiyor bize. Neden?

Öyleyse bir de bakış hastalığımız var demektir. Bünyemizde, zihnimizin olaylara bakışını kanser etmiş bir yanlı, aksayış var. Zira bütün insanlığı etkisi altına almış büyük salgınlar dahi bizi kibleye çevirme, helal beslenme, şeriata göre yaşamak için şevklendirme konusunda yeterli olmamaktadır. Hastalığın, ölümün, kâfir kırbacının, Kudüs’ü, Doğu Türkistan’ı, Batı Trakya’yı kaybetmenin akıllandıramadığı bünyelerimiz kıyamet gününde hesap vermeyecek mi sanıyoruz?

Hastalığı Allah’ın akıllanmak, kibleye yönelmek, Kur’an’a sarılmak için bir eğitimi olarak görmenin ne büyük nimet olacağını düşünelim. Hem sağlam yaşamak hem de ahiretimizi kurtarmak böylece mümkün olabilirdi. Gelin görün ki fani dünyada gözlerimizin, kulaklarımızın, imza atan ellerimizin

bulaştığı günahlar karşılaştığımız, burnumuzun dibine kadar giren dersleri görmemize engel teşkil etmektedir. Kendimizi bu bataklıkta bile bile çürütüyoruz.

Müslüman için kural elbette Allah'tan bela ve musibet değil, nimet ve afiyet istemektir. Bela istenmez, gelmemesi için uğraşılır. "Hastalık gelse de adam olsak..." diyen, hastalık gelse de adam olmaz. Çünkü Allah ona nimet vermiş, nimetle adam olamamışsa belayla zaten olamaz. Tatlı sözden anlamayan aslında dayaktan da anlamaz. Anlayacak olan, kaş işaretinden bile maksadı çözebilir.

Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem, amcası Abbâs'a, *"Amcacığım, isteyeceğin zaman Allah'tan afiyet iste. Dünya ve ahirette afiyet kadar büyük nimet yoktur"* buyurmuştur. Ancak bedenlerimiz hastalıklara bir tür muhtaç yaratılmıştır. Hastalıkla ilgili bazı gerçekleri aklımızda pekiştirmeden önce bilmemiz gereken, hastalığın tanımıdır.

*

Bu satırlarda tıbbın uzmanlık sahasına girecek değiliz. Zaten ne böyle bir yetkimiz vardır ne de konumuz tıba yön vermekle alakalıdır. Hayatın içinde yaşayan, doktorlarla muhatap olan, gören ve şahit biri olarak tespit edebilirim ki iki şey, hastalıkları günümüzden elli sene öncesine kıyasla çoğaltmıştır: Uykumuz ve gıdamız, bundan elli sene önceki uyku ve gıda değildir. 7 saat uyuduğumuzu zannediyoruz ama klimasından arabasına kadar kırk çeşit gürültüyle yattığımızdan dinlenmemiş beyinlerle sabahlıyoruz. Migren denen hastalık tabii ki yüz sene önce de vardı ama insanlar ıssız, dinlendirici uyku mekânlarında uyuyup dinlenerek uyanıyorlardı.

Çocukların yedikleri, yemeye alıştıkları şeyler hiperaktif, dikkati dağınık bir insan ortaya çıkarmıştır. Bu yüzden henüz okula gitmedikleri yaşta psikiyatra giden -birkaç aylık randevu çizelgesinde yer bulabilirlerse tabii- çocuklar gitgide çoğalmaktadır. Bizi yöneten insanlar seçim vaadi olarak yol, köprü, hastaneyi dillendirmeden önce uykuyu ve gıdayı kolay-doğal hâle getiren işleri düşünmelilerdir. Yüksek apartmanlarda oturma imkânı sağlığımızı bozuyor olduktan sonra neyimize yarar?

Kitabımız Kur'an'da uyku bize bir nimet olarak tanıtılmaktadır. Kâfirlerin bizi yönetmeye çalıştıklarında başımıza açacakları ilk belanın nesil ve gıdayla ilgili olduğu Bakara suresinde haber verilir. Kur'an'a göre yaşama kudreti ve idaresini kaybettiğinden beri ümmetimiz nesil güvencesi ve tarım güvenliğini de onlarla birlikte yitirmiş, Allah'ın ikazı gözden kaçmıştır. Çünkü Allah'ın haramını yaşamanın tehlikesi konusunda herkesi uyuracak bir otoriter güçten (hilafet makamı) de mahrum durumdayız.

Uyku ve gıda, hayatı ayakta tutan iki büyük dinamiktir. Bu iki şeyin doğallığı bozulduğu, zorlaştığı sürece hastalıkla beraberiz demektir. Ambalajlı şeyler yediğimiz, sözelimi nakliyesi kolay olsun diye üretilen dikdörtgen karpuzları yemeyi tercih ettiğimiz, kış günü domates yemeyi normalleştirdiğimiz sürece meğer kendi hastalıklarımızı kendi ellerimizle inşa ediyormuşuz. Bu mesul olunacak, bedeli ödenmesi gereken bir hataymış.

Tıp, Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem Efendimiz'in lisanından çıkmış kavramlardan biridir. Yeni bir meslek değildir. İsa aleyhisselamın mucizelerinden biri de doktorlara karşı üstünlüktü. Efendimiz aleyhisselamın getirdiği Kur'an'ın edebiyatta harikalar ortaya koyan Kureyş toplumunun maharetlerini alt etmesinde olduğu gibi İsa aleyhisselamın mucizesi de mevcut tıp gelişmişliğini sıfıra indirme kabiliyeti gösteren bir meydan okumaydı. Demek ki günümüzden en az iki bin yıl önce insanlık tıpta, mucizeyle karşılık verilecek noktadaymış. İnsanlığın tıp çareleri belki o zamanlar bitkisel birkaç formülden ibaretti ama insanlar, bir peygamberin ölüyü dirilterek susturacağı çapta tedaviyle karşılık verilecek kadar tıba hayranlık duyuyorlardı.

*

Herkesin hastalığı kendine özeldir. Hiçbir hasta, diğer hasta değildir. Zaten bunun için yüz bin çeşit hastalıktan söz edilebiliyor. Herkes doktora baş ağrısıyla gider ama doktor herkese farklı bir sebep söyleyebilir, üstelik herkesin de aynı ilacı alması muhtemel olmaz. Ve doktor gördüklerinin üzerine filmler, muayenelerden sonra bir tespiti varmaktadır. Hâl böyleyken bir hacı dedenin, “Rahmetli babam şu ottan yerdi, çok iyi gelirdi” deyip kafasına göre tavsiyeler vermesi günümüz şartlarında ancak bir ineğe verilebilecek öğüt olmalıdır! Her gün yeni model bir hastalığın çıktığı dünyada kimse başkalarının vebaline bu kadar kolay girmemelidir. Elbette doktor da bilmediği konuları uzmanlığı daha derin olan üstlerine sormalı, hasta üzerinde denemeye kalkışmamalıdır.

Hastalıktan korkmanın bir manası yoktur, hastalık sadece hastayı o hâle getirenden (Allah) korkmaya vesile olmalıdır. Hastalığa karşı cesur olmak gerekir; Allah’ın rahmetine sığınıp her türlü tedaviyi kullanmalı ama hastalıktan korkmamalıdır. Doktor on beş sene ekmek yemeyi yasaklarsa ekmek gözümüzde bitmelidir ama henüz mesleğe yeni başlamış bir doktorun sözleriyle de kesin hareket edilmeyebilir. Nihayetinde sadece Lokman Hekim’in olduğu bir devirde değiliz, doktor bolluğu vardır, elhamdülillah.

Hastalıktan korkmamız hâlinde korku bünyemizde yeni hastalıklar üretir, ürkek oluruz ve faydası olmayacağını düşündüğümüz ilaçlar almaya mecbur kalırız -belki bu sebeple faydasını da göremeyiz. Sabır ve dayanma gücümüzü yıkacak her ne varsa ondan uzak durmak da bir vazifedir. Dedikodu eden, hastalıkla ilgili mesnetsizce atıp tutan kimselerden uzaklaşmamız gerekir.

Yaşadığımız çağ, insanların psikiyatrik sorunlarla boğuştuğu, adeta vebalı bir devirdir. Pek çok insan ağır psikiyatrik problemlerle iç içedir. Dışarıdan bakılınca dünya güzeli insanlar aslında zincirlenip hastaneye yatırılması gereken bir iç dünyayla örülü beden taşıyor olabilirler. Hocalık tecrübemle de şimdiye kadar görüp şahit olduğum vakaların hasılası sadedinde şurasını tespit edebilirim ki **günümüzde ‘cin’ etrafında konuşulan ‘hasta’ vakalarının %99’u aslında psikiyatrinin sahasında birer hastadır.** Belki insanların o yaşta delirdiğini söyleyip ayıplamalarından çekindiği, belki de hastanelere bu sebeple gitmeyi kendine yediremediği ve canından bile değerli hâle gelmiş ‘millet ne der’ kompleksi yüzünden insanlar yaşadıkları durumları kolayca ‘cin’ ya da ‘büyü’ sebebine bağlamaktadırlar. Hâlbuki böyle birçok insan yıllar içinde kökleşip karmaşık hâle gelmiş problemi en başta psikiyatrya gösterse ve tavsiyelerini uygulaysaydı belki çoktan iyileşmiş olacaktı.

Sonunda insanların -Allah korusun- meseleyi intihara kadar vardiirabildiği psikiyatrik vaka konusunu toplumumuz hâlâ ciddiye almamaktadır. Bu hastaya olduğu gibi yakınlarına da zulüm denebilecek iş ilk etapta sanılandan daha yaygın durumdadır. Bir insan banyoda yıkanmayı iki saatte tamamlıyorsa onun doktora gitmesi gereklidir. Her meseleyi de cinlere, cincilere bağlamak yanıltır. Gençecik insanlar bu sebeple hayattan koptukları yetmiyormuş gibi bir de sömürüye çok müsait zeminde çözüm aramak zorunda kalmaktadırlar.

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ. وَصَلَّى اللّٰهُ وَسَلَّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ اٰلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِيْنَ.

Âlemlerin Rabbi Allah’a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.